

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ОРГАНІЗАЦІЙ

асп. Шишова Ю. Г., студент гр. М-91 Яковенко М. Ю.

Вихід вітчизняних підприємств на міжнародні ринки капіталів, праці, товарів та послуг, відкритість вітчизняних ринків для нерезидентів, формування наддержавних господарських утворень вимагають більшої уваги до проблем поточних зобов'язань. З розвитком ринкових перетворень зобов'язання стали важливою проблемою в економічній науці, адже постала необхідність врегулювання взаємовідносин між суб'єктами господарювання та іншими учасниками господарських відносин (держава, працівники, фінансово-кредитні установи). Однак, як свідчать проведені фахівцями з обліку та аналізу теоретичні та практичні дослідження, питанням організації обліку поточних зобов'язань приділяється недостатня увага, внаслідок чого ускладнюється дотримання основних методичних принципів ведення обліку, спотворюється інформація про фінансовий стан підприємства, стан розрахунків, знижується ефективність прийняття управлінських рішень.

Питанням щодо сутності поняття “зобов'язання”, класифікації, проблем оцінки та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку присвячено цілий ряд праць вітчизняних і зарубіжних авторів: О.О. Волинця, В.О. Гуліна, М.О. Козлової, Н. Коломійця, Д.Г. Лаптевої, Р. Майданика, Л. Ніколенко, Н.М. Малюги, І.Я. Омецінської, О.М. Петрука, М.Л. Пятова, І.Л. Рильника, Я.В. Соколова, О.А. Солдаткіної та ін. Однак, окремі теоретичні положення щодо трактування поточних зобов'язань є дискусійними. У зв'язку з цим виникає необхідність уточнення та подальшого вдосконалення теоретичних і методичних аспектів визнання, класифікації, документування, оцінки та відображення поточних зобов'язань.

Основними документами, які регулюють зобов'язання в Україні, є Господарський та Цивільний кодекси України. Застосовувати в наших умовах традиційні за кордоном методики аналізу кредиторської заборгованості не завжди доцільно через відсутність необхідного обсягу вірогідної і доступної інформації щодо розрахунків з кредиторами.

Помилки, яких припускаються підприємства, часто є наслідками помилок у формуванні облікової політики, відсутності системного та послідовного застосування правил обліку зобов'язань, недостатнього розуміння положень бухгалтерського обліку.

Типові проблеми відображення обліку поточних зобов'язань:

1. Відображення підприємствами зобов'язань за отримані послуги від сторонніх організацій у складі інших поточних зобов'язань у обліку та звітності (рахунок 685 «Розрахунки з іншими кредиторами», рядок Балансу 610 «Інші поточні зобов'язання»).

2. Проблема відображення безвідсоткової фінансової допомоги, отриманої від дочірнього підприємства у складі поточних фінансових зобов'язань.

3. Облік авансів, отриманих під час постачання товарів, робіт та послуг, здійснюється за кредитом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Пропонуємо наступні шляхи вирішення зазначених проблем:

1. Заборгованість за отримані послуги у даному випадку є одною з основних позицій зобов'язань і тому повинна обліковуватись на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» та включатись до рядка 530 «Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги».

2. Безвідсоткова фінансова допомога не може бути віднесена до фінансових зобов'язань, оскільки порушується головна умова віднесення до цієї категорії – платність. Фінансова допомога, надана дочірнім підприємством, є розрахунками між пов'язаними сторонами, повинна обліковуватись на рахунку 682 «Внутрішні розрахунки», включатись до рядка 600 «Поточні зобов'язання із внутрішніх розрахунків», а відповідна інформація розкривається у примітках.

3. При складанні Балансу залишки за рахунком 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» показуються підприємством згорнуто у рядку 161 як первісна вартість дебіторської заборгованості. Дані за авансами отриманими, таким чином не відображається у фінансовій звітності підприємства. Для обліку авансів отриманих передбачено використання рахунку 681 «Розрахунки за авансами отриманими». Підприємства мають право для обліку авансів отриманих використовувати відповідні рахунки 3 класу: 36, 37.

Вважаємо, що запропоновані шляхи вирішення проблем відображення обліку поточних зобов'язань сприятимуть їх повному та достовірному відображенню на рахунках бухгалтерського обліку. Це, в свою чергу, дозволить врегулювати взаємовідносини між суб'єктами господарювання та іншими учасниками господарських відносин під час здійснення поточних зобов'язань. Прийняття управлінських рішень здійснюється на підставі інформації про поточні зобов'язання, що формується у системі бухгалтерського обліку. Чітка організація і методика обліку нададуть можливість забезпечити отримання об'єктивної інформації для аналізу і контролю поточних зобов'язань, проведення якого сприяє ефективному формуванню, підготовці та прийняттю управлінських рішень щодо діяльності підприємства та підтриманню їхньої фінансової стійкості та платоспроможності на високому рівні.